

GAZETA TRANSILVANIEI.

Gazeta eșe de 2 ori: Mercuria și Duminea, Fôia, candu concedu ajutoriele. — Pretiulu: pe 1 anu 10 fl. pe 1/4 3 fl. v. a. Tieri esterne 16 fl. v. a. pe unu anu sêu 3 galbini mon. sunatória.

Brasiovu 20/8 Octobru 1866.

Se prenumera la postele c. r., și pe la DD. corespondenti. — Pentru serie 6 cr. Tacs'a timbrala a 30 cr. de fiacare publicare.

MONARCHIA AUSTRIACA.

Transilvania.

Scrisóre de mana a Mai. Sale imperatului catra ministrulu de statu.

Iubite conte Belcredi! Candu cu adenca durere prin manifestulu Meu din 17 Iuniu a. c. am anuociatu poporeloru Mele necesitatea cea neincungiurabila a unui resbelu pentru a aparâ bunulu dreptu alu Austriei — in acestu momentu seriósu popórele au respunsu la chiamavea Mea cu unu spiritu aplecatu la sacrificia, ceea ce animei Mele celei multu ingrigiate ei sierbieá de adeverata satisfaciune. Consciinti'a Me redicá, ca la unu pasu de seriositate atatu de adenca, monarchulu și poporulu se conducu de aceeași congetare, de acel'si simtiementu.

Evenimentele nefericite, ce urmara dupa acést'a pre teatrulu resbelulu de nordu, sacrificiale cele mari, ce au incarcatu ele pre imperiulu Meu, n'au sdruncinatu spiritulu de resemnatiune patriotica in poporu. In capitala și in multe parti ale imperiulu cu mile au apucatu de vóia buna armele, pentru intarirea sirurilor armatei sêu spre a formá corpuri de voluntari deosebite, catu si spre a sparâ marginile de incursiunile dusmane; și simtiulu acestu resolutu la sacrificia s'a doveditu asemené și la inarmarea barbatiloru martiali.

In credintiosulu Meu comitiatu Tirolu intreag'a poporime destoinica la arme se sculá cu insufлата amóre de patria spre eroicés'a respingere a dusmanulu; și preticitulu Meu regatu alu Boemie inre cele mai amari suferintie și mai grele strimtoriri a supastratu o pusatiune insusita numai unui poporu, care intocma cá eroicii fii ai Tirolulu prin amorea cea credintiós'a catra propriulu seu Domnitoriu, catra imperiu și patria, castiga istoriei o splendóre, care neci odata nu apune. Durere, ca in decursulu evenimenteloru resbelice acestea strimtoriri s'au latitu și preste alte tiéri, preste credintiós'a Mea Moravi'a, Silesi'a, o parte a Austriei infer. și a teritoriulu Goritianu, — și pretutindenea in tempulu acestu de grea cercare, simtiulu celu patrioticu și credintiósu alu poporime nu numai ca nu s'a sustienutu in nivel'a s'a, ci chiaru și in pusatiunile cele mai periculóse s'a manifestatu in intr'unu modu redicatoriu de animi.

Cu deosebire M'a satisfacutu și observarea impartasirei celei pline de amóre și de adeverata resemnatiune, cu care se ajutorara, grijira ostasii cei raniti și bolnaviti din tóte clasele poporulu. Asia lenga impresiunile cele dureróse ale dilorulu celoru nefericite se alatura neuitat'a aducere amente de cele mai pretiósse dovedi de credintia și de nobil'a sacrificare a popóreloru Mele, și miscatu in anim'a Mea Mi-esprimu pentru acést'a recunoscinti'a Mea cea mai multiamitória.

Eu Te insarcinesu pre Dta a aduce acést'a la cunoscintia generala și specialuminte se impartasiesci acést'a și reprezentantiloru regatiloru și tieriloru Mele la cea mai deaprópe a loru adunare. E problem'a regimulu Meu a aplicá tóte mediulócele, ce-i stau la dispusatiune spre a vindecá ranele cele adenci casionate prin resbelu. Activitatea cea mai incordata e aiei o santa oblegamente, a carei implinire ou consoiencia o asteptu Eu dela tóte organele regimulu. Cine a adusu sacrificiu pentru imperiu in tempurile acestea atatu de grele, are și pretensiune la ajutoriulu imperiulu și dupa dreptu si ecuitate intinderea acestuia nu se póte amaná indelungatu.

Despre rezultatele mesurorulu ce le vei pune in lucrare și a-Mi face propuneri neintreprupte.

Schönbrunn in 13 Oct. 1866.

FRANCISCU IOSIFU m. p.

Tractatulu de pace *)

intre Mai. S'a c. r. ap. și Mai. S'a regele Italiei (Fóiea legiloru imperiale XIX Nr. 116) inchiatiu in Vien'a in 3 Oct. 1866 și in ratificatiuni preschimbata in Vien'a in 12 Oct. 1866.

Franciscu Iosifu I. din grati'a lui Ddieu imperatulu Austriei etc.

Facemu cunoscutu tutatoru caroru se cuvine prin cuprinsulu acestor'a:

Dupace din partea plenipotentiarulu Nostru și alu Mai. Sale regelui Italiei in 3 ale lunei acesteia s'a inchiatiu in Vien'a conventiune de pace dimpreuna cu art. additionalu și s'a semnatu in cuprinsulu urmatoriu:

In numele pré santei și nedespartitei Treime.

Mai. S'a imp. Austriei și Mai. S'a regele Italiei dsoidendu a restabili inre statele loru respective o pace sincera și duratoria: dupace Mai. S'a imp. Austriei a cedatu Mai. Sale imperatulu franciloru regatulu Lombardo-Venetianu: dupace Mai. S'a imp. franciloru din partesi s'a dechiaratu, ca e gata a recunósce impreunarea numitului regatu Lombardo-Venetianu cu statele Mai. Sale regelui Italiei pre langa rezervarea invoirii poporatiuniloru intrebate in modu corespondiatoriu: Mai. S'a imp. Austriei, și Mai. S'a regele Italiei au denumitu de plenipotentiaru ai Sei, și adica: Mai. S'a imp. Austriei pe D. Felix conte Wimpffen, camera riulu Seu actuatu, solu și ministru plenipotentiatu in misiune straordinaria etc. etc.

Mai. S'a regele Italiei pré D. Louis Fridericu conte Menabrea, senatoru regatulu, mareordonu alu ordinulu militariu Savoianu, cav. ord. Savoianu civilu de merite, mare oficiu alu ord. S. Mauritiu și Lazaru, proprietariu medaliei de auru pentru fortitudinea militare, generalu locutienatoriu, generalu comandante de geniea armatei și presiedinte alu comitetulu de arme etc. etc., care preschimbandusi respectivele plenipotentie si aflandule in forma buna și cuviintiós'a s'au coinvoitu asupra urmatoriloru articuli:

Art. I. Incependu din diu'a intreschimbarii și ratificarii tractatulu presinte, intre Mai. S'a imp. Austriei și Mai. S'a regele Italiei, iutre respectivii loru eredi și urmatori, intre statele și supusii loru, va domni pentru totudéuna pace și amicitia.

Art. II. Prinsii resbelici austriaci și italiani se voru dá inapoi din ambe partile fara amanare.

Art. III. Mai. S'a imp. Austriei și da invoirea la impreunarea regatulu Lombardo-Venetianu cu regatulu Italiei.

Art. IV. Confiniále (granitiële) teritoriulu cedatu se determinésa prin confiniále administrative presente ale regatulu Lombardo-Venetianu. O comisiune militare asediata de catra ambele puteri contractante se va insarciná a trage lini'a demarcatória in faoi'a loculu catu se póte mai curundu.

Art V. Desiertarea teritoriulu cedatu și determinatu in art. precedentu va incepe indata dupa subscrierea pacii și se va fini catu sepóte mai curundu conformu invoiriloru facute intre comisiunile speciale hotarite pentru acést'a.

Art. VI. Regimulu italianu ieá asuprasi:
1) Partea (detoriei de statu) Monte Lombardo-Veneto, care pre temeulu conventiunii inchiariate in an. 1860 in Milanu, in esecutarea art. 7 alu tractatulu de Zürich, remase la Austri'a.

2) Detoriele ce crescuro la Monte-Lombardo-Veneto dela 4 Iuniu 1859 pana in diu'a inchiariii tractatulu presinte.

3) Una suma de 35 milióne fl. v. a. in bani sunatori pentru partea imprumutulu din

1854, ce cade pre Veneti'a, și pentru pretiulu materialulu de resbelu nestraportabilu. Modulu și chipulu depurarii acesteia sume de 35 mil. fl. v. a. in moneta sunatória in consunetu cu procederea tractatulu de Zürich se va defige intr'unu articulu additionalu.

Art. VII. O comisiune compusa din delegatii Austriei, Italiei și Franciei se va ocupa cu licuidarea deosebitelu categorii insumate in cele 2 alinie ale art. precedente, luandu privintia la amortisatiunile facute și la bunurile, din cari se formédia fondurile amortisatiunii, capitale de orice mana. Acésta comisiune va luá inainte definitiv'a regulare a computuriloru inre partile contrahente, și va defige și terminulu și modalitatea esecutarii licuidatiunii (detoriiloru de statu) Monte-Lombardo-Veneto.)

Art. VIII. Regimulu Mai. Sale regelui Italiei intra in drepturile obligamintiloru, cari resaru din tractatele inchiariate ordinalminte de catra administratiunea austriaca pentru obiecte de interesulu publicu, ce privescu specialminte teritoriulu cedatu.

Art. IX. Regimulu austriacu remane deobligatu a restitui tóte sumele depuse din partea locutoriloru teritoriulu cedatu, din partea comunelor, institutoru publice și a corporatiuniloru relegiósse cá cautiune, deposite sêu consenmatiuni la cassele publice austriace. In asemenea modu supusiloru austriaci, comunelor, institutoru publice și corporatiuniloru bisericesci, care pe la cassele teritoriulu cedatu au depusu sume dreptu cautiune, deposite sêu consenmatiuni, se se restitue cu tóta punctualitatea din partea regimulu italianu.

Art. X. Regimulu Mai. Sale regelui Italiei, recunósce și aprobésa concesionile de cali ferate date de catra regimulu austriacu pre teritoriulu cedatu in tóte determinatiunile loru și pentru totudéuna și anumitu concesionile ce se tragu din contracte inchiariate in 14 Martiu 1856, 8 Aprilu 1857 și 23 Sept. 1858. In asemenea modu recunósce și confirma regimulu italianu determinatiunile conventiunii inchiariate in 20 Nov. 1861 inre administratiunea statulu austriacu și cu consiliulu administrativu alu societatii de drumu feratu sudicu de statu Lombardo-Venetianu și italianu centrale precum și conventiunea, care s'a inchiariatu in 27 Febr. 1866 inre ministeriulu imperatescu de finantie și comerciú și inre societatea austriaca de drumu de feru sudicu.

Din momentulu intreschimbarii ratificatiuniloru tractatulu de facia, intra regimulu italianu in tóte drepturile și in tóte indetoriile crescute regimulu austriacu din conventiunile inainte citate, in catu privescu acelea liniile de drumu feratu aflatórie pre teritoriulu cedatu. In urm'a acestor'a dreptulu devolutiunii (reintórcerii la proprietariu), ce oompetea pana acum regimulu austriacu pre aceste drumuri de feru, se strapune regimulu italianu.

Platile, cari mai sunt a se depurá din sum'a detória statulu din partea concesionariloru conformu cu sunetulu contractulu din 14 Martiu 1856 cá equivalentu de spesele cladirii pentru pomenitele drumuri ferate, se voru prestá in suma deplina la erariulu statulu austriacu. Pretensiunile inreprendiatoriloru de cladiru și liferanti, precum și desdaunarele pentru ecspropriatiunile de pamentu, cari deriva din timpulu acél'a, candu numitele cali ferate se administrá pe socotél'a statulu și care inca nu s'ar fi fostu ecsficiatu, se voru depurá din partea regimulu austriacu, și in catu concesionarii in poterea actelor de concesione sunt deobligati la acést'a, se voru plati de catra acestia in numele regimulu austriacu. (Va urmá.)

*) Testulu originalu e in limb'a franca. — R.

Temnițele sêu locurile de prinsóre.

(Incheiere.)

In proportiunea locuitorilor de 2 la 9 milioane Ungari'a ar fi se aiba numai 2475 criminali grei, are inse ou 977 mai multi.

Din datele statistice impartasite pana aici oricare cititoru pôte combina, judeca si incheié cu destula securitate la multe bóle gangrenóse si bube purioáse ale societatii in carea traímu. Noi reflectamu numai la o impregiurare. Cu speșele dela o singura prinsóre provinciala ai fi in stare de a intretiené cate o universitate din cele mai renumite. Cum nu pentru Ddiu, cu 70 treptatu pana la 140 mii fl. v. a. pe anu catu costa tienerea catorva sute de criminali spre a scuti pe societate de crimele lor!

Intr'aceea dn. Tauffer are bunatate a ne conduce din spre a visita prinsorile municipale din Transilvani'a. Elu incepe dela a comitatului Turdei, carea trece de cea mai curata. In aceeasi la 21 Aug. 1866 erá 56 arestanti, dintre carii inse 39 in cercetare preventiva si numai 19 judecati, ceea ce bate fórté multu la ochi si ti-ar da oausa de a visita si actele la tribunalu. Prinsóreá sta din optu chilii, dintre care inse una e a celoru arestati pentru datorii, éra alt'a a celoru prinsii pe cale administrativa. Dn. Tauffer aflá si in acea prinsóreá destula disordine, putóre si mai multa si lipsa de mangaierea religioáa. Dintre cei robiti numai 8 erá maghiari, ceilalti romani si cativa tiegani. — Temniti'a orasiului in casele lui Pápai este cea mai scarnava si mai puturoáa dóra in tóta monarchi'a. Dn. comite supremu si primariulu orasiului dau cu nite supremu si primariulu?

Temniti'a din Aiudu a comitatului Albeide josu avea in 23 Aug. a. c. 130 arestati, dintre carii numai 2 erá femei, inse ce este mai batatoru la ochi, ca din toti numai 16 erá condamnati prin sententia definitiva, 35 recusesera, toti ceilalti gema in prinsóre preventiva. Prinsóreá are 12 chilii, inse nici vorba cá se incapa atati arestati in acelea; copiloii de cate 14 ani se afla inchisi cu nise furi faimosi s. a. Dara presiedintele tribunalului si comitele supremu nu sciu nimicu de o disordine cá acésta? Si pentruca se stea atati ómeni nejudicati in prinsóre cu lunile si cu anulu intregu? Din cati membrii consta tribunalulu?

In prinsóreá scaunala dela M. Osiorheiu erá totu in Aug. 78 insi, érn'a trecu peste 100. Aici ordinea este cevasi mai buna, inse totu putóre destula. Preotii romanesci mai mergu catre odata la arestanti, éra preotii unguresci nu mergu.

Este o mare blastamata, ca mai nici intr'o prinsóre nu se da arestantiloru de lucru, precum erá sub sistem'a absolutistica, pentruca vedi drag' dómne, in an. 1861 auctoritatile autonóme vóindu a si resbuna de absolutismu casara lucratoriile din prinsori, dupa care multi isi facea banisiori frumosi, incatu pre candu esia din prinsóre, nu erá siliti a fura sêu insiela érași.

Se trecemu la comitatulu Dabacoi. Loculu de inchisóre alu acelu comitatu este totu la Gherl'a, inse catu se pôte mai ticalosu si mai puturos. Acea temniti'a este la cas'a tribunalului, sta inse numai din trei chilii intunecóse, mici, scunde, adica in tóta privinti'a fórté nesaneatóse, prin urmare cu totul in contra procedurii penale § 163 si a instructiunii § 67 si 68. In acelea ouibuletie de chilii comitatulu indésa cate 40 pana in 80 arestanti, tineri betrani, criminali necriminali, cá si pe nesce scumbrii (Häring) in butóie, éra decumva se intempla cá se intre in arestu si cate o femeia doua, atunci toti arestantii barbati se strimtóra in dóua chilii. De acea prinsóre candu vei cauta bine nu pórtá nimeni nici o grija. — Inse unde este dn. comite supremu si unde presiedintele de tribunalu? Nu sciu ei nimicu de asié ceva? In 31 Aug. a. c. erá 40 arestanti, din carii 16 de ai administratiunii si 24 inchisi de tribunalu; ati crede inse ca din toti aceia numai la 3 dicemu trei le esise sententi'a de judecata cu valóre de dreptu!

Se trecemu la capital'a Clusiu si la comitatulu Clusiuului, pentru cá acolo se vedemu modeluri de locuri corectionale spre a le recomanda la tóte jurisdictiunile tierii. In Clusiu vei afla 3, proprie 4 locuri de prinsóre, trei din ele fórté scarnave, necurate si puturoáe. Temniti'a acelu comitatu mare se afla in Clusiu

in strat'a lupésca (Farkasutza) intre nesce ruine, in catu si ea preste pucinu se va preface in ruine. Aceeasi sta numai din 7 chilii, in care se tienu cate 13 pana la 23 arestanti vinovati nevinovati fara nici o grija de a i se para, adeverata scóla de hoti si talchari. In unele chilii a inceputu a se stracura si pló'a, pentruca invelisulu si podél'a sunt de nimicu, éra paretele subtile numai de 6 policari inca se pôte sparge fórté usioru. Putóreá si necurati'a nu se pôte descrie. Ce rusine pentru acelu comitatu! In 2 Aug. a. c. in prinsóreá acelu comitatu se aflá 94 arestanti, toti ceilalti erá inca totu in cercetare. Se credea ca deoandu Comites supremi sunt mai totu magnati, judecatile voru curge multu mai iute si mai bine, pentruca sciti dv., asié erá vorb'a inainte cu unu anu, pre candu sudalmile asupra „birocratiloru nemtiesci“ ploá cá si grindin'a, ci nu este asié. Arestantii nici aici nu sunt ocupati cu lucru. Tragemu luarea aminte a Esc. Sale dlui comite supremu br. Lud. Josika asupra acestei impregiurari.

Capital'a insasi are dóua prinsori, un'a numita in tur nu, destinata pentru cei trasi la judecata criminala si pentru datorii, consta din 7 chilii mici si o pifnitia intunecósa si umedósa pentru cei invinuti greu. Preste totu necurati'a, putóre, lipse'a haineloru de patu — se intielege saci cu paie si tiolu — si milióne de victiutore merunte cá si pe airea, apoi si fóme destula, pentruca ce se manance ómenii din cate 11³/₄ cri pe di.

Arestulu politienescu in casele numite a le lui Trandafir este multu mai curatu decatu celea dóua, caus'a sémana a fi, ca in aceeasi uneuru intra ei domniori si cate o demnitióra, pentruca de ecs. in an. 1865 au petrecutu acolo succesive 379 persóne, éra in 1866 pana in 1 Sept. 260.

Clusiuulu are si o asié numita casa de lucru silitu, destinata pentru 30 persóne. Acésta casa inse pentru Clusiu nu platesce nimicu, din cauza ca nu se pórtá nici o grija de ea; persóneloru inchise acolo nu li se da delucru, ci sunt lasate a petrece in trandavie; pe paturi de doi ani nu s'au trasu lepedee nóua, perini lipsesou, tíólele sunt trentiute, putóre si gunóie cá si in temniti'a cea mai scarnava. Pe airea casele de lucru silitu sunt grijite cá si nesce salóne; pe la noi asié ceva nu este cunoscutu.

Clusiuulu mai are si casa de saraci, inse totu cá vai de ea, inghesuita cu vreo 50 ómeni neputintiosi numai in cinci chilii mici, puturoáe, pline de stelnitie si de siorecime, nevaruite de mai multi ani, neaerite nici odata. Rusine si bajocura pentru cei carii se numescu patronii si ingrijitorii acelei case —

Éca domniloru totu atatea eosemple strigátóre in contra celoru ce apara, ca este cu pótintia autonomi'a fara publicitate si fara controla de undeva.

Ne place a crede, ca dn. Em. Tauffer in an. v. isi va continua visitatiunile sale pre catu credemu fórté folosítóre inca si prin alte jurisdictiuni ale tierii si nu va uita nici de sasime nici de secuime. Intr'aceea nu ne indoimu ca studiile dlui voru fi trasu si pana acum mai alesu luarea aminte a inaltei curti de casatiune, anume in ceea ce privesea nescius' a traganare a judecatiloru in cateva jurisdictiuni de ale tierii, pentruca de candu „birocratii“ sunt paralisati, de atunci pe la unele tribunale au intratu comoditate si mai mare, precum se pôte incheié si din cifrele impartasite de dn. Tauffer.

G. Baritiu.

Confusiunea.

Ar trebui se fia unu mare spiritu de profetu acela, carele luanduse dupa foile politice austriace germane, maghiare, slave, ar cuteza a incheié la ceea ce sunt se se intemple cu reorganizatiunea politica si natiunala a monarchiei. Spiritulu profeticu ar fi in acestu casu cu atatu mai luminatu si inaltiatu, déca elu ar locui in vreunu orasiu sêu orasielu provincialu departatu cu totul de viet'i cea mare a capitaleloru, lipsitu de orice comunicatiune cu cei carii pregatescu evenimentele totu in capitale, inse pe dupa pe culise, mai in scurtu, redusu numai la intieptiunea politica pe care o scóte din foile publice. Diariile cele mari, dintre care unele au abonati cate 10 mii pana 25 mii (éru nu 7—8 auté bunóra cá „Zukunft“) si cititori

indiecitú, mai multi, caroru prin urmare le da man'a de a cheltui grosu, care si au corespondintii lorú bine platiti in mai multe capitale, cu tóte midilócele lorú de a cerceta dupa adeveru, se afla astadi in cea mai ametitóre confusiune cu privire la ceea ce voru se fia. Acésta confusiune se arata intru tóta golatatea s'a mai alesu dela ridicarea legii martiale de preste capitala si cateva parti de tíera. Acum foile mari pre langa ce si apara mai fiacare cu tóta cerbici'a punctulu de plecare si opiniunile sale, apoi si partitele isi spunu in aceleasi unele adeveruri aspre, precum acésta se intemplá mai nainte numai in siedintie parlamentare. Este prea bine cá se cunóscemu si noi opiniunile altora, se urmarimu cu tóta luarea aminte devoltarea lorú, inse precum amu mai disu, de acasa dela noi, neparasindune terenulu pe care ne aflamu, pentruca nu cumva mane poimane se ne apuce de cuventu, si se se provóce la votare si dorintie presupuse, de care natiunea nóstra n'ar voi se soia nimicu.

De altmintrea acestu decursu alu lucratoru este chiaru in spiritulu patentei din 20 Sept. 1866 si e firescu. „Freie Vereinbarung“, invoire libera; inse pana la invoirea libera se insira o legiune intréga de certe ferbinti. Pentruca se pricepemu inca stadiulu la care voru fi ajunsu alergatorii pe „calea libera“, in lipsa inse totala de orice organu constitutiunala, se aflamu deocamdata numai opiniunea catorva foi mari cu privire la situatiunea de facia.

„Frdbl.“ celu vechiu in Nr. din 10 Oct. isi bate jocu cu multa amaratiune de tóte conferintiele politice cate s'au tienutu pana aci. „O dutiena de programe si totusi nici o fusiune, ci numai confusiune a vointieloru in tóte partitele si nghiuiele. Unii astéptu pana ce voru decide alti, éra alti decú se astepte pana voru astepta si ceilalti. Ce mai barbati de statu tragicomici sunt acesti redactori ai nostrii, si ce multi politici de cei cu scuf'a de nópte si ou giubea lunga mai avemu! Toti austriacii se nascu cu friculiti'a de politi'a secreta si cu talentulu de — diplomati. Toti austriacii pórtá cu sine pe faimosulu grafu Sednitzki fostu ministru de politia sub Metternich in formatu de busdunariu. Toti cauta dupa „höhere Rücksichten“ respecte mai inalte si nu cutéza se vorbésca cum simtiescu; si in cele din urma ce s'a facutu pana acum pentru regenerarea monarchiei? S'a imblatitu la paie góle. Fórté bine.

„Presse“ cea veche in Nr. din 11 Oct. bate fórté bine proiectulu adunariloru de asié numitele delegatiuni, carele este inventatu numite spre a insiela pe pórtá, pentruca se si parasésca terenulu lorú legalu, continuitatea de dreptu, precum li s'a intemplatu ardeleniloru, candu se amagira a intra in o dieta compusa in ²/₃ parti de regalisti si din deputati alesi totu dupa o lege electorala feudalistica, inse carpita eu octroy. „Gendarmeri'a literaria dela 20 Sept. platita din Dispositionsfond si din pungile magnatiloru unguresci, dice „Presse,“ pretinde in sil'a bratiloru continuitate de dreptu pentru Ungari'a facia cu monarchi'a; asié. ea pretinde cá legile ung. improvisate in 1848 si niciodata puse in praca se fia respectate strinsu, éra patent'a din 26 Febr. carea se afla in lucrare practica 5 ani de dile, se se ia numai de fíctiune, éra diet'a din Transilvani'a de unu simplu conventiculu. Si apoi acésta e legalitate!

Vine si „Debatte“ totu din 11 Oct. cunoscutu organu ungurescu scrisu in limb'a germana si mi se incaiera de prietinulu seu „Pesti Napló“, pentruca acesta amerintiá mai deunadi, cumca déca regimulu imperatescu nu face tóte pe voi'a partitei lui Deák, se o scie ca stang'a (adica revolutiunea) va apuca la majoritate. Dara sciu ca io si spune verde cá niciodata. N'audi tu „P. Napló“! In an. 1859 voi totu asié ati creditu, ca Austri'a infranta va face tóte pe voi'a vóstra; ea inse n'a facutu. Aflati ca astadi Austri'a cu nimicu nu este mai slaba de catu in 1859. Se sciti voi curatu, ca de ar cadea Austri'a, ea cu ruinele sale ar coperi pe tóta Ungari'a. Cunósceti odata, ca Ungari'a sta si cade numai cu cas'a Habsburg. Déca fara Ungari'a nu pôte fi Austri'a, diu inse nici Ungari'a nu pôte fi de locu fara Austri'a. — Pana ce regimulu nu va fi siguru de portarea comuna a afaceriloru comune, pana atunci Ungari'a nu capata nimicu din cate astepta. Diet'a pretinde cá datorii de statu se se impartia in dóua dupa o proportiune órecare. O

ho, dice „Debatte“, inse creditulu Austriei este o unitate, intocma precum Austri'a este unitate. Déca nu vreti voi se sciti de datoriile statului, voru veni Angli'a, Franci'a, Belgiulu, Oland'a, la care suntemu datori cu totii, acelea ve voru invetia pe voi a plati si capitalu si interese.

Cu tóte acestea „Debatte“ muștra apoi si pe regimulu austriacu, ca pentruce nu se invoiesce cá se dea odata Ungariei ministeriulu. „Debatte“ este fóia aristocratia; deci se pare ca acésta e o trasetura de siachu. „Da-le ministeriu, ca de nu'ti voru face nici atunci pe voia, ilu poti tramite érași p'aci incolo“. — Se póte si asié; se mai póte inse si altmintrea, ca vedinduse ungurii érași cu ministeriu de resboiu si de finantia, se mai faca vreo secatura cá ei in 1848.

Éca Domniloru catu este de bine, cá in asemenea impregiurari noi se stamu pe acasa in bun'a si frumós'a nóstra tíera, in patri'a nóstra iubita doiosu si ferbinte. Luati astadata ecsemplu si dela Croati'a, a carei autonomia sémana in mai multe puncte cu autonomi'a Transilvaniei. Vedeti ca cu croatii nu scósera nimicu la cale nici in Pest'a, si comisiunile dietale care inceroasera invoié'la, se respandira in tóte patru venturile. —

G. Baritiu.

Unu mediulocu individualu in contr'a colerei.

Veninulu colerei se afla in aerulu atmosferiu si se introduce in trupulu omenesou parte prin respirare (resuflare), parte prin mancaru si beuturi.

Este cunoscutu ca in tinuturile colerei, precum nu de multu in Cairo, fusera atacate de colera chiaru si oi, candu aceste venisera in tinuturi de acestea. Chiaru si paserile parasescu loouire infectate de colera.

Fia-care omu, sanatosu séu bolnavu, este cá si animalele incungiuatru de unu ceren anumitu de aeru, din carele remanu órecare urme. Altmintrea nu s'aru puté intielege cum potu americanii ce salbaticii se descopere urmele pitioriloru europeniloru, si cum potu sa miróse canii de venatu iepurii din departare.

Desvoltarea veninulu colerei are lipsa de 21 dile pentru cá se se póta desvoltá; dupa esperintia au eruptu coler'a la 21 de dile, chiaru si la acei, ce au fostu parasitu loculu infectatu de colera si au ajunsu in unulu sanatosu.

Nici o esperintia medicinala nu se pronuntia pentru parerea, ca coler'a s'ar' fi desvoltatu de sine in Europ'a. Neouratiile nu s'au schimbatu in Europ'a dupa apararea colerei, ci au ramasu totu acele care fusera si inainte. Cu tóte aceste necurati'a e purtatórea si latitórea, precum, si nutritórea veninulu colerei.

Mesurile sanitare politiane luora intr'acolu, cá se inaintese curatirea atmosferei.

De aceea sunt recunoscute de folositóre desinfectiunile esitóreloru, curati'a generala, desinfectiunea secretiuniloru omeneseci, prin feru sulfuricu, totu asiá prin aeriturile locuintieloru, a fumaturile cu gasu de cloru, prin focu moderatu in locurile cercetate de colera, precum si ougerea neintrerupta a apei pe strade, cá pre stradele Sibiuului. Tóta nisuinti'a e in acolo indreptata spre a sustiené aerulu curatu.

Acésta mesura medicinala risipe procesulu de putredine (veninu de colera) din aerulu atmosferiu.

Unii ómeni au observatu in giurulu loru, in cerculu loru de aeru, nuori negri (paturi de aeru de colera), dupa acésta a urmatu o ametiala si indata erumperea colerei. — Acésta inca arata ca coler'a intra de dinafara in trupulu omenesou

Spre incungiuarea colerei ar' fi bine cá se se opréscu ori ce adunare mai mare de ómeni, asia targurile de tíera (balaurile) ar' fi bine se se opréscu in tempuri de colera.

Este dar' de ajunsu justificata intrerumperea comunicatiunei intre locuri (tinuturi, sanatóse si iutre cele cercetate de colera; puterea de vieția a colerei, respective durat'a colerei, nu tiene mai indelungu in unu locu de oatu 6—8 septemani.

Déca asia dara prin desinfectiuni se moderéasa pasirea colerei, remane problem'a cum se se scutéscu ómenii singuratici de vezinulu de colera din atmosfera.

Déca in cetati mari se póte filtrá si curati ap'a de beutu, pentru ce se nu se póta face ne-

stricaciosu si aerulu atmosfericu, pana candu nu intra in trupulu omenesou?

Chiaru si fulgerulu l'a facutu ómenii ne-stricaciosu.

Spre sjungerea acestui scopu s'a aflatu de folositoriu: — Quassi'a-abstract doi ouinti ($\frac{1}{4}$ lotu), cincisprediece grani vitriolu de feru, topitu (dissolutu) in apa destilata si spirtu de vinu si uleu de isma (minta), 10 picaturi. Cu fluiditatea acésta se unghie omulu de trei ori (si mai de multeori candu epidemi'a e in mesura mare) pe di, pre mustetie, séu la marginile nariloru dinlaintru, cu bumbaou.

Afara de acésta mai e de observatu, cá omulu s'a nu plece din casa ou stomaculugolu, se manance bucate calde si se guste atari beuturi, cari vinu fórté anevoia in atingere ou atmosfer'a de colera, se se ingijéseu omulu de curatienia, se pástreze corpulu caldu, se nu neglige ori ce diarrhoe si candu ese de acasa se ea unu firu de piperiu in gura.

Dispositiunea la colera, déca nu se póte in tipulu acésta inlaturá cu totulu, celu pucinu se moderéza, de óre ce natur'a cea stricatioasa a atmosferei de colera in parte trebuie se se sterpésca.

Aceste se comunica in interesulu ómenimei patiminde si arata calea de a perfectiuná liberarea, (scaparea), ómeniloru de colera*). Sibiu. Dr. Basiliu Sabo.

Braslovu 19 Oct. Dupa plóia trecuta unu orcanu de vro 2 dile ne a adusu unu frigu aspru intovarasitu de néua formalá, care de vro 3 dile cá unu óspe neplacutu inca totu ne mai siéde pre gutu. Puterea colerei iuse s'a ciontatu prin curatirea aerului.

Astadi nesosi nou'a garnisóna a regim. v. Gondrecourt si cea vechia statatória din romani din regimentulu „regele de Oland'a“ Nr. 63 se emite acasa si dumineca voru porni la Bistritia, unde 'si au depositiun. Purtarea cea esemplara, solida si morala a acestoru fetiori a atrasu atentiunea tutaroru Brasloveniloru, incatu rari garnisóna au fostu atatu de comunu laudate! Ve duceti la vetrele familiare braviloru! dar' nu fara de comitiv'a animeloru nóstre, care ve voru iubi totudeauna si stimá pentru solid'a purtare, cu care ne ati facutu onóre nóue si natiunei. — Dumnedieu cu Dvóstra! —

Panade 28 Aug. 1866.

Onorata Redactiune!

Sum convinsu cumca aratarea oficiósa, ce voliesou a o face mai diosu, va fi bine primita in colónele pretiutei nóstre Gazeta, — ou atatu mai vertosu, ca atinge instructiunea populare, carea e fundamentulu inaintarei nóstre morale si natiunale. In anul 1864, candu din grati'a venerabilulu ordinariatu mitropolitanu, am primitu administratur'a tractulu protopopescu gr. cat. alu Biei, instructiunea populare in acestu tractu am adatu-o intr'una stare slabutia, pentru ca de si eá cate unu edificiu scolasticu unde si unde, in celea mai multe comune inse lipsiau, — si unde se si aflau nu erá vorba de sistemisare. — Instructiunea si progresulu scolasticu se potea dice numai cu numele, intr'a-deveru inse nu! Acum multumita ceriului, ca in acestu tractu protopopescu, care consta din 22 parochii caus'a scolare, firesce ou mari fatigia, despre ce póte fi convinsu ori si care, a inaiutatu; pentru ca in fiacare parochia din acestu tractu se afla scóle, dintre care 20 sistemisate si numai 2 nesistemisate, — care asemenea de curendu am sperare a se sistemisa; — pentruca in Chezleru unde nu erá edificiu

*) Cu privire la cele din „Hermannstädter Ztg.“ Nr. 243, — este de reflectatu: Inoculatiunea honigsbergiana, in contra colerei, nu e alta, decatu o imitatiune modificata a fontaneliloru ce Dlu Dr. Rasti, care vietuiese si actualminte in Bucuresci, a intrebuintiatu, — la inceputu secolulu acestuia, cu succesu, aperanduse pe sine insusi, si pe altii, in contra Ciumei. — Inoculatiunea (vacinatiunea, Einimpfung) este inaltuirea unei materii morbóse, intr'unu trup sanatosu. Acésta inse, nu e casulu in metoda intreprindiatoriulu spitieru Honigsberg.

Cosuletiele pentru gura si nasu, (Maul und Nasenkörbe) implete cu oleiuri aromatice, descrise in „Wiener medicinischen Presse“, — care aru impedeca vorbirea, mancaru, beutulu, precum si stranutarea, — n'au pana atunci nici unu pretiu, pana candu esperintia insusi a dameloru, nu va constata atatu eficacitatea catu si placerea loru. —

scolasticu, ma nece locu aptu spre a póte redica intr'ensulu edificiu, in trecutulu Iuniu a. e. s'a cumperatu unu locu prin membri comunei bisericesci pentru scóla cu 90 fl. v. a., éra in Santa-Maria dupace s'a castigatu fondu scolasticu, care aduce anuatim preste 50 fl. v. a. nu póte oatu mai ingraba a nu se sistemisá! — Edificia scolastice in fiacare parochia, afara de celea doue mai susu amentite, se afla si inca in unele fórté bune si acomodate pentru instructiune, facute si din pétra, carele unele sunt gata din anii precedinti, — ér' in altele se gatesou acuma, asié catu cu inceputulu cursulu scolasticu se póta intrá scolarii intr'ensele, precum in Sâncelu, unde s'a redicatu unu edificiu pomposu, construatu din pétra cu mai multe despartimente, atatu pentru invetieci, impartiti in clase, catu si pentru docente. — Asemenea in Teuni, s'a redicatu la staruirea mea, si prin zelulu bravulu preotu de acolo Nicolau Todea, unu edificiu si mai pomposu, care póte sierbi de modelu; — paratii acestui edificiu sunt inalti de 40 lungimea interna a casei scolare de 22', latimea de 18'; — apoi sunt inca 3 despartimente pentru docente, si sub acestia 2 celaria. — Tóte odaile cu stucatura! Platile docentiloru in acestu tractu bunisióre sunt asecurate prin instrumente de dotatiune, care in anul trecut s'au facutu 18 la numeru si sunt asterentate in gubernu spre aprobare! In vér'a an. cur. in tóte comunele bisericesci ale acestui tractu s'au facutu fonduri pentru scólele comunale, si inca lauda ceriului! bunisióre si aceste din colecte de bucate, vinu si bani, precum si din parcele de locuri comunale. — Tóte fondurile desemnate pentru scóla, au a se dá pre crescere in 4 ani urmatori, candu am sperare, ca interesulu fonduriloru va sustiené si edificiu scolasticu, si totu din acela se voru supleni si platile docentiloru asié, catu pre venitoriu nu voru mai simti greutate binecredintiosii nostri in caus'a scolare! Pre langa acésta totu in acestu anu s'au desemnata gradini de pomaritu pentru scóla in fiacare comuna. — La tóte aceste inse cate s'au facutu spre inaintarea causei scolastice, pre langa fatigiale puse din parte'mi, a contribuitu multu si inca fórté multu, visitatiunea oficiósa a Ilustr. Sale Domnulu consiliariu scol. Dr. Ioane Maioru, carele si in 1864 si in 1865 a visitatu tractulu Biei, si prin vorbele dulci si placute, a sciutu castiga animile binecredintiosiloru si a'i misca multu spre conferire pentru inaintarea spirituale. Ce se tiene de progresulu facutu de invetiaceii acestui tractu in an scol. 1865/6 e imbucuratori, pentruca in unele comune au invetiatu pruncii in 3 despartimente, in altele in 2, si numai in pucine in cate unulu. — Obiectele de invetiamentu, din care s'a seceratu sporiulu imbucuratori, au fostu: Catechismulu, istori'a biblica a ambeloru testamente, gramatió'a romana, aritmetió'a pe tabla si mentale, geografi'a patriei, istori'a patriei, sorierea regulata, cetirea in limb'a germana, cantulu, rogatiunile, intrebari din articlii de credintia, lectura in limb'a materna s. a. Pruncii indatorati a frecuentá scóla in acestu tractu pre an. scol. 1865/6 au' fostu preste totu 1163; — dintre cari 714 fetiori, 449 fetisióre. — Din fetiori au frecuentatu 674 si din fetisióre 366 cu totii fetiori si fetisióre au frecuentatu 1040, precum se vede n'au frecuentatu 123; si din acestia 44 fetiori si 79 fetisióre, — pre langa scóla regulata semestrale in 11 comune bisericesci din acestu tractu se tiene si scóla de repetitiune!

Acésta e pre scurtu statulu instructiunei populare din tractulu protopopescu alu Biei, care candu 'lu aratu on. publicu, cu tóta modesti'a si odiehnitu in consciintia, cutezu a dice; ca din parte'mi pre acestu terenu ingreunatu cu multe dificultati, facundu cate am potutu, m'am apropiatu a-mi impleni detori'a! Totu-deuna data sum in firma sperare, ca pre venitoriu, implinindumise planurile propuse, voliu fi in stare a sierbi on. publicu cu alte aratari oficióse si mai imbucuratorié! —

Ioane Ignatu m. p.,
adm. prot. gr. cat. alu tract. Biei.

UNGARIA. Barbatii cei mai de influentia din sirtulu aristocratiei celei mari s'au dusu la Vien'a cá in momentele crizei de a se determiná regimulu despre modulu reinerperii activitatii in caus'a reconstituirii interne a monarchiei se misce tóta pétra spre a trage ap'a la mór'a loru. In Ungari'a se astépta cu nerab-

dare, esirea unui rescriptu imperatescu, privitoriu la continuarea dietei, din care se va vedé, incatr'o batu intentionile regimului facia cu reconstituirea Ungariei. —

BANATU. Lugosiu, 10 Oct. In oceanulu sciriloru despre pornirile, incoardarile si calculele politice si diplomatice astadi scóse la tergu si vendute pe bani buni, éra mane demintite intocm'a, dupa cum dice romanulu, „gur'a dice, gur'a minte,” ne erá mai scuitóre frigurile despre denumirea ministeriului maghiaru inainte de readunarea dietei. Romanii si tóte natiunile nemaghiare ar' pati-o cá si in 1848 cu ministeriulu, inse acumu nu ne pré dóre capulu de elu. fiinduca la curte inca nu mirósa bine; deci se lasamu acestea la o parte si se ne tragemu cá melculu in gaóce'a nóstra — se ne interesamu mai multu de noi si de starea nóstra. — In 6, 7 trecú p'aicia regimentulu romanu — banaticu Nr. 13. cu pretoriulu in Caransebesiu in intórcerea s'a dela campulu luptei, elu petrecú aici vro 3 dile, fórté bine primitu si tractatu de oatra locuitori, anumitu o parte mai alésa fú tractata de marele nostru nationalistu de aici pana catra mediulu noptii. Se fi auditu istorisiri de pre campulu luptei dela martori oculati, care ar' fi bine pastrate in istori'a nationala. Alu 13. regimentu de granitia romano-banaticu e singurul in felulu seu, care cá romani bravi si credintiosi, se luptara eroicesce si spre admirarea dusmanului, ér' candu ar' fi avutu supremu comandante romanu, ar' fi facutu epoca intre celelalte regimente, cá or' care regim. romanu.

Banatulu e astadi benecuventatu de ceriu, precum n'a fostu de multu. Cerealele au prosperatu fórté bine, si rezultatulu oulegerii viiloru inca e escelinte cá neoi odata, atatu in privinti'a multimii, catu si in privinti'a calitatii. Alta impregiurare si mai imbucuratória e, oa pretiulu cerealeloru e fórté bunu, din cauza, ca se strapóta in Boemia, unde resbelulu nimioi secerisulu. Astadi vedi si pre celu mai seracu tieranu venindu cu ceva bani la orasiu, si éca se adeveresce, ca — candu merge tierannulu bine, merge si negutiatoriloru si cetatianiloru, cari toti se lauda, ca comeroiulu le ambla si loru cá neoi odata. Un'a ne ar' mai trebui, se scapamu de silnici'a suprematica a maghiarului, si atunci in vro cateva dieci de ani am fi restaurati pentru secole, ceea ce chiaru si pentru densulu ar' fi o fericire, ca si ar' recapata amicitia nóstra, fara de care nusi póte apara viitoriulu. —

AUSTRIA INFER. Vien'a. Mai. S'a imp. binevoi a chiamá la dinea pre gen. Menabrea si respectivi. Se crede, oa Mai. S'a va porni indata spre a cercetá locurile cercate de calamitatile resbelului, unde va remané cam vre-o 3 septemani. Program'a deputatiloru centralisti cuprinde in privinti'a obiectelor comune si acceptarea unui dualismulu moderatu. Acésta impregiurare inca se póte ascrie neintreruptei sfederiri a aristocratiei maghiare, care ambla cu oapulu ruptu si nu odihnesce a 'si ingriji de plapoma. Asi! ei tienura de reu pe celelalte natiuni, candu 'si oautu castigarea drepturilor ouvinite prin calcarea pragurilor mai inalte si le strigá, ca numai diet'a e competenta a impartii drepturi, si totusi acum ei lucra pe dupa culise, pentru a'si trage totu jarulu politicu la ól'a loru. Asta va se dica, ca in politica siriti'a, oiocoismulu nedumerit'a staruire si insielatoria intrecu tóte virtutile. —

Novissimu. Telegramu. Vien'a 19 Oct. Mai. S'a imp. calatori eri la Boemi'a. O scrisóre pré inalta de mana catra min. de statu conte Belcredi conchiamu pe 19 Nov. dietele dincóce de Lait'a. Si diet'a Dalmatiei e conchiamata. O scrisóre pré inalta de mana catra cancelariulu de curte alu Ungariei de Mailath esprima multiamita Ungariei pentru voluntari si ajutatii raniti in resbelu. Totudeodata e insarcinatu cancelariulu de curte, cá se ié mesuri pentru contenirea colerei in Pest'a. Diet'a se va conchiamu incetandu coler'a.

Cont. Mensdorf si-a datu demisiunea si se suna, ca In. S'a imp. archiducele Rainer va lua presidiulu consiliulu ministerialu cá ministru de eosterne.

Cardinalulu si pimate alu Ungariei Scitovsky mori in 19 deminétia la 10 óre.

In afara nemica nou de importantia, decatu ca Rusi'a se totu pregatesce cu materialu de resbelu si a conchiamatu prin telegrafu oficirii armatei din Poloni'a la Petropole. — Angli'a, Franci'a, Austri'a si Itali'a sunt invoite in caus'a orientala, care dupa publicarea unei amnestie se domolesce. — Din Romani'a astadata nemioa nou, ca certele din adunari publice electorali sunt unu ce vechiu si dedatu. —

Gramatic'a si ortografi'a „Ordinei“.

Domnule Redactoru! Me rogu óa se dai locu inca numai astadata la cateva intrebari, pe care me simtiu indatoratu a indrepta oatra On. Comitetu si On. Redactiune a „Ordinei“, pentru casulu candu aceleasi si-aru lua ostenél'a de a citi cate ceva si din Gazeta; se fiti apoi odihniti, ca din partea mea anevoie ve voiui mai incomoda cu trebi de acestea.

In cererea mea adresata dcloru filologii in Nr. 72, 73, 74, 75 si 76 ai Gazetei cu gramatic'a si ortografi'a „Ordinei“ nu m'am ocupatu de locu, — éca pentruce nu. „Diarulu Ordinei“ e a appare sub directiunea unui comitet compus de DD. Lascar Catargiu, George Costa-Foru, Princiú Dimitrie Ghica, Aristid Pascal, Princiú Alessandru Stirbeiu, Manolache Costache si Constantin Brailoiu.“

Redactor Constantinu Receanu.

Eu n'am fostu dedatu a cere dela cei mari ai pamentului si nici chiaru dela fruntasii popóraloru prea multa gramatica si ortografia, — ómenii faptelor n'au timpu de a se ocupa cu litere si literatura. De aru avea romanii atati invetiati si literati, cati regi, generali si ministrii au fostu in lume incependu numai dela primulu Faraonu alu Egiptului, carii n'au cunoscutu nici o scriptura, apoi dieu ca dóra toti romanii de astadi aru fi literati si invetiati; apoi eu cam sciu si oum se subscriá chiaru in dilele nóstre Milosch Obrenovicz, marele banu Iordache Filipescu si alti cativa protipendati cá grafulu Rhédei etc. Cu tóte acestea nu asi voi bucurosu se aplecu asemenea regula trasa din esperiintia la comitetulu „Ordinei“. Membrii acelui comitetu sunt totu barbati trecuti prin cate o facultate, éra anume dn. C. Brailoiu fusese atati ani profesoru de drepturi la colegiulu S. Sava, precum si dn. Costa-Foru profesoru si directoru. Tocma inse pentru acésta me cuprinde cu atatu mai straina mirare vediendu disordinea ce domnesce in „Ordine“ cu privire la cele mai simple regule ortografice si gramaticale, incatu esci constrinsu a cerceta inadinsu si dupa soiinti'a redactorului si a corectorului acelei foi. Nu numai ortografia francesca si grecésca, ci si maghiara vei vedea amestecata in colónele Ordinei; preste acésta se pare ca toti cati scriu in acea fóia, au cateva regule singuratece, cu care se despartu de ceilalti. Duplicarea de consunatóre, a carei necesitate in ortografi'a romanésca nu o póte proba nimeni — afara numai in unele ouvente compuse — e introdusa si in „Ordinea“, inse oum? fara nici o consecintia, ici simplu, colo duplu, dincóce éra simplu. Intocma se intempla si cu finalu si cu finalulu iune. Ci se treoemu inte la eesemple. Spre acéstu scopu se luamu éraasi numai cá pe intemplete Nr. 1 in oare scriu si dnii Brailoiu, Costa-Fofu, ministru inatructiunii publice I. Stratu, odinóra totu profesoru, si redactorulu, apoi si Nr. 17.

In acei Nri affi: Anulu si annul, apare si appare, permite si permissiune, explicatii, instructie, totu acolo anexiune, missiune; dépra, décca, ellude, rellegare, addeveru, atfanci, quellu, alle, fellicitam, ellectoralu, cassa si aoasa.

Racovitzza, Cretzulescu, Salcutza, adica pe unguresce, éra unu nume curatu ungurescu scriu in acelasi Nr. 17 Toroc, Töröc, Töröc.

Q si X primite preste totu, inse éraasi fara picu de consecintia; luxu, exeatatu, maxima, experientia, apoi totu acolo eesemplu, tacsu, esplicatia, inse totu pe acea colóna si explicatii, exigentia, esclusivu, annessare, annexiuni, escellente etc. —

Grâu, greu, grâu (granum) in trei feluri. Mihaescu si Michaelescu, cá si in „Tel. rom.“ Mihaltianu si Miheltianu.

PH si Y inca sunt luate dea valma, oi

éraasi fara regula, Graeca per Moldovlachiae fines sine lege vagantur. Teatru si theatru, scóla si schoala.

D codatu, Z si S se schimba unele pre altele in aceleasi ouvente cá si ostasii la custodia séu caraula, precum: insemnésa, functioneda, prezant, Diaru si Ziaru, magasin, branza, parmanan.

Pana, pēna si pene (usque); fóie si foe; voie si voescu; luind si luare; lenga, langa si longa;

Pluralulu masc. articulatu, totusi numai cu unu i; inse si cu doi i; studentii cari, profesorii esaminatori; apoi si „quatu pentru ministrii oare sunt trecutori, oricari; subscrisi au gasitu etc.

Mecunósce galicismu, in locu de necunósce.

Proectu si prolectu; tramisse si trimis.

Purparleuri, nici francecece nici romanesco.

Vaudeville, Voudeville, Vodevilu.

Echilibru si ecilibru, anchó si anca.

Prezantat, galicismu grosolanu; inse apoi si representatie.

Ce este dreptul a chis?

Picurile. Ore acéstu provincialismu bucuréscentu nu s'ar potea evita in scriere, lasanduse numai copiiloru de jucarie? Pentruce nu diceti si scrieti dara si piceru, picerusi, piceroiu?

Déca intrati in casa, camera, pentruce intrati si aveti antreu in teatru?

Dupace s'au primitu o parte mare de galicismi fara nici o trebuintia simtita, óre n'a venit timpulu, cá se schimbati si pe acelu ha tírturoescu cu favórea latino-francoésca?

Dara din a vere oum se póte face avand? Si din promitere, cum se póte promitand? Cum din vedere vadutu? Din oadere cadind? Dela noua siog. femin. cum se póte face pl. noui? ariele nuoi, casele nuoi, vestmentele nuoi.

Rugamu pe „Ordinea“, cá acestea si alte cateva neregularitati se binevoiesca ale aduce catu se póte mai curendu in ordine.

157—1866.

3—3

CONCURSU.

In comun'a baiésca Rosi'a, in comitatulu Albei inferiére in Transilvani'a, a devenitu statiunea de chirurgu vacanta.

Cu statiunea acésta e impreunatu unu salariu anualu in sum'a de 550 fl., una intertentione de calu in sum'a de 120 fl., cuartiru naturalu, si dreptu de pensionare, dupa ordinatiunile pentru oficialii de statu sustatóre.

Doritorii de a primi acésta statiune, au a'si substerne cererile loru documentate, in care e a se arata si cunosciinti'a limbelor patriotice — pe calea superioriloru sei — la directiunea fondului pisetalu in Abrudu, celu multu pana in 15 Novembre 1866.

Concurentii in cererile loru au a se dechiará, déca sunt resoluti a primi acésta statiune pe calea substitutiunei si pana la urmand'a denumire finala.

Abrudu in 18 Septembrie 1866.

Directiunea fondului Pisetalu.

12286—186.

3—3

Publicare de concursu.

Pre trei stipendia cate de 84 fl. v. a. — pre 6 de 63 fl. v. a. tóte din fundatiunea Ramontiana, — si 1 de 52 fl. 50 cr. v. a. din fundatiunea Bobiana, prin absolvirea respectiviloru, devenite curatu vacante. — Éra pentru 1 de 84 fl. v. a. alu rigorosantelui Elia Tului Chetianu, — pre 3 cate de 63 fl. v. a. alu rigorosantelui Adalbertu Dorgo — cancelistiloru Ioane Cepesiu si Candidu Albini, tóte patru din fundatiunea Ramontiana, — pre 1 de 120 fl. v. a. alu lui Augustinu Sanciali din fundatiunea Clainiana, — si pre 1 de 60 fl. v. a. alu lui Demetriu Todoru din fundatiunea Majoriana, pentru susternerea testimonialoru scolastice pre anulu scolaru trecut, recerute la subinsemnatulu Ordinariatu Metropolitanu, dechiarate de vacante, — prin acésta se escrie concursu.

Concurentii la acestea stipendia voru avé pana in 1 Novembre c. n. a. c. a'si susterne la subinsemnatulu Ordinariatu Metropolitanu concursese sale, cu testimoniale necesarie prevediute, — de sene intielegunduse, ca amintitii stipendisti, numai pre calea concursului se voru sustiené in preavutele stipendia, si numai la casulu acela, déca prin producandele testimonia scolastice se voru destinge intre alti concurenti. —

Blasiu 22 Sept. 1866.

Ordinariatulu Metropolitanu alu Albei Iulie greco-cat.